

ועידת נצרת לקידום הבטיחות והבריאות התעסוקתית בחברה הערבית

מחקר: רופאים ערבים בישראל מעשנים יותר

על אף הידע הרפואי והתפקיד בגמילת מטופלים, שיעור הרופאים הערבים בישראל שמעשנים גבוה ביחס לרופאות ערביות ולרופאים (נשים וגברים) יהודים. מהמחקר עולה כי הגורמים לכך הם, בין השאר, תרבות חברתית ואתנית או לחץ בלימודי הרפואה. והרופאים? לתפיסתם, העישון הוא הרפיה מלחץ, פיצוי עצמי וגם התמכרות

מאת ד"ר סמירה עוביד, ד"ר נסרה אדלבי, ד"ר עבד אגבאריה, פרופ' חנה אדמי

החוג לסייעוד, המכללה האקדמית עמק יזרעאל; מחלקת המחקר, מחוז הצפון משרד הבריאות, המרכז הרפואי לגליל; המרכז הרפואי בני ציון

הרקע

עישון היה ונותר הגורם המוביל בעולם למחלות, לנכות ולתמותה שאפשר למנוע. אף שלרופאים יש רמות גבוהות של אוריינות בריאותית עם מודעות להשלכות העישון ולתפקידם החיוני בגמילת מטופלים מעישון, יש ביניהם כאלה שממשיכים לעשן. שיעורי העישון בקרב רופאים ערבים (גברים בלבד) גבוהים בהשוואה לנשים רופאות ערביות ולרופאים (נשים וגברים) יהודים. אחוז המעשנים בקרב רופאים ערבים לא נבדק עד היום. המחקר בדק את התפיסות, העמדות וההתנהגויות של הרופאים הערבים העובדים במערך האשפוז ובקהילה כלפי הגורמים לעישון את תפקידם בהקשר לגמילה מעישון.

השיטות

המחקר הוא איכותני ובמסגרתו גויסו 25 רופאים ערבים העובדים בבתי חולים ובמרפאות קהילתיות אשר מעשנים כיום. במהלך החודשים ינואר עד יוני בשנת 2022 נערכו ראיונות מובנים למחצה, שאורכם שעה. לאחר מכן ביצענו ניתוח תמטי של נתוני הראיונות.

התוצאות

הניתוח חשף שלוש קטגוריות, שתי תתי-קטגוריות ו-15 נושאים בולטים. הקטגוריה "גורמים: לפני שהפכו לרופאים" חשפה את הנושאים הבאים: חוויית עישון במהלך גיל ההתבגרות; תרבות חברתית ואתנית; לחץ במהלך לימודי הרפואה ותקופות של הפסקת עישון לסירוגין. הקטגוריה "תפיסת הרופאים לגבי עישון" נחלקה לשתי תתי-קטגוריות: (1) היבטים אישיים, כולל הנושאים "הרפיה מלחץ", "פיצוי עצמי", "התמכרות" ו"חוויית עישון מהנה", ו-(2) היבטים מקצועיים, כולל הנושאים "חוסר ידע על גמילה", "תמיכה בלתי מספקת במקום העבודה", "מוטיבציה ירודה לייעוץ למטופלים" ו"מודעות לתפקידם כרופאים ראשוניים". הקטגוריה "השפעות" חשפה את הנושאים "בריאות ורווחה אישית של הרופא", "רצון לקבל הכשרה מקצועית מתאימה במקום העבודה", ו"תדמית מקצועית בציבור".

המסקנות

המחקר מספק הבנה מעמיקה של ההיבטים האישיים, הסוציו-תרבותיים והמקצועיים של תופעת העישון בקרב רופאים ערבים גברים - מנקודת מבטם. בהתבסס על מידע זה, אנו ממליצים לפתח תוכניות שתומכות ומעצימות את הרופאים להתמודד טוב יותר עם הלחץ האישי והמקצועי שלהם, וכן, ליזום תוכניות שיספקו לכל הרופאים ידע ומיומנויות ספציפיים הקשורים לגמילה מעישון. תוכניות אלו אמורות לשפר את יכולת הרופאים לשמש כמודלים חיוביים למטופליהם במניעת עישון ובהפסקת עישון, ובכך, לשפר את תדמית מקצוע הרפואה, וחשוב מכך - לשפר את בריאות הציבור.

קידום הבטיחות בתעסוקה הדיגיטלית באירופה

העבודה הדיגיטלית מאפשרת גמישות רבה בשעות ובמיקום, אך העובדים מרוחקים ומבודדים, ומסתכנים בעומס יתר. יוזמות של חקיקה באירופה בנושא העבודה בעידן הדיגיטלי כבר מגנות עליהם

מאת יפעת זר, מנהלת מרכז ידע וחדשנות המוסד לבטיחות ולגרות

אחד מיעדי קמפיין 2023-2025 של מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית באירופה EU-OSHA הוא קידום הבטיחות והבריאות בדיגיטל. כ-6% מכוח העבודה באיחוד האירופי, 11.5 מיליון אנשים, מועסקים כעובדי דיגיטל או בעבודה המתבססת על פלטפורמות דיגיטליות. רובם צעירים, יותר משליש מהם בני 16-34. רובם גברים, אם כי עם הזמן נראות יותר ויותר נשים המועסקות בתחום זה.

מיהם עובדי הדיגיטל ובמה הם עוסקים?

- רואי חשבון, מהנדסים, מתרגמים, יועצים, עורכי דין ומשפטנים, מפתחי תוכנה ואחרים מייצגים את המגזר הגדול ביותר של העובדים בפלטפורמות הדיגיטליות.
- 19% מכלל העובדים בפלטפורמות הדיגיטליות מועסקים בתחומי טכנולוגיות מידע ותקשורת, פיננסים, שירותים טכניים, מקצועיים ומדעיים.
- עובדים במסחר, בתחבורה ובלוגיסטיקה, ובשירותי אירוח ומזון מייצגים 18% מכלל העובדים בפלטפורמות הדיגיטליות.
- עובדי שירותי ניהול ותמיכה, כגון עובדי ניקיון, הם 16% מכלל העובדים בפלטפורמות הדיגיטליות באירופה.
- עובדים בענף הבריאות והרווחה, כגון מטפלים בבית בילדים ובקשישים, אחיות ורופאים, הם 12% מכלל העובדים בפלטפורמות הדיגיטליות.
- עובדי שירותים חברתיים מייצגים 9% מכלל העובדים בפלטפורמות הדיגיטליות.

הסיכונים לבטיחות ולבריאות העובדים בפלטפורמות הדיגיטליות

העבודה הדיגיטלית מאפשרת, מצד אחד, גמישות רבה בזמן ובמיקום העבודה, אך מצד שני, עובדים עצמאים, מרוחקים ומבודדים, כמו מתכנתים, מסתכנים בסיכונים פסיכו-סוציאליים ועומס יתר של עבודה.

עם הופעת הפלטפורמות הדיגיטליות, השתנו לרעה גם תנאי עבודתם של נהגי המשלוחים, של ארגונים של עובדי ניקיון, של מטפלים בבית, ושל אחיות ורופאים. לסיכום, כיום, גדל מספרם של עובדי הדיגיטל באירופה בכל ענפי התעסוקה. לתנאי העבודה באמצעות הפלטפורמה הדיגיטלית יש יתרונות אשר מקדמים את העובדים ואת הארגונים המעסיקים אותם כאחד. אף אם יש לעתים סיכון נוסף לעובדים, יוזמות החקיקה באירופה בנושא העבודה בדיגיטל מגנות עליהם.

חדשנות בייצור משקפי מגן

פציעות עיניים מובילות עובדים רבים בארה"ב ליציאה לחופשת מחלה מדי שנה, אך משקפי מגן אינם מגנים מפני כל תנאי הסביבה. בעשור האחרון יצאו לשוק משקפי מגן בטכנולוגיות חדשות, שמאפשרות תפקוד מלא

מאת מדור ידע וחדשנות המוסד לבטיחות ולגרות

על פי המרכז למחקר ולהדרכה בענף הבנייה בארה"ב, יותר מ-10,000 פציעות עיניים מובילות עובדים ליציאה לחופשת מחלה, מדי שנה, בארה"ב. שפשופים בקרנית העין הם הסוג הנפוץ ביותר של פגיעות עיניים בענף הבנייה, בייחוד בסביבות מאובקות. טווח הנזק לעין הוא רחב, החל מסריטות שמחלימות בתוך כמה ימים ועד לשפשופים חמורים, שעלולים לגרום לנזק קבוע.

על פי נתוני לשכת העבודה והסטטיסטיקה של ארה"ב, כמעט 70 אחוז מתאונות העבודה שנחקרו אירעו עקב התעופפות ונפילת עצמים או גצים שפגעו בעיניים. עובדים פצועים העריכו שכמעט 60% מהעצמים שהתעופפו או נפלו היו קטנים מראש סיכה ושרוב החלקיקים נעים מהר יותר מחפץ שנזרק ביד. החלקיקים הקטנים והחדים שעלולים להיתפס בעין עלולים לגרום לדקירות, לשפשופים ולחבלות בקרנית.

גם כאשר העובדים משתמשים במשקפי מגן שנועדו להגן עליהם מפני נזקים אלו, תנאי סביבה מסוימים, כמו אדים כימיים, לחות ואבק, עלולים לערפל את הראייה ולגרום להסחות דעת ולעצבנות בקרב העובדים. עובדים רבים טוענים שהם צריכים לעצור מדי פעם את עבודתם ולנקות את משקפי המגן שלהם (לעתים קרובות לנגב אותם על בגדי העבודה) או פשוט להסיר אותם כדי שיוכלו להמשיך בעבודה. בעשור האחרון יצאו לשוק משקפי מגן קלים ומסוגננים, שהחליפו את הדגמים המסורבלים שהיו בשימוש. הבהרת המסגרת והעדשות הייתה הכרחית להשגת איזון זה והיא מאפשרת לעובדים לעבוד יום שלם ללא הפרעות.

כמו כן, משקפי מגן חדישים מיוצרים בטכנולוגיות של "אנטי ערפל" ונגד סריטות להבטחת בהירות הראייה. פעולת ה"אנטי ערפל" של המשקפיים מופיעה בתנאי סביבה של חום ולחות, מבטלת את הצורך לנגב לעתים קרובות את העדשות ומספקת חוויית משתמש טובה בייחוד כאשר נעשה שימוש במשקפיים בשילוב של אמצעי מגן נשימתיים. תכונת העמידות בפני סריטות, המוקנית למשקפיים, למשל, על ידי ציפוי דו-צדדי חזק של העדשות, חשובה ביותר בכל הנוגע לבלאי המשקפיים. שילוב שתי הטכנולוגיות הללו מאפשר תפקוד מלא, בטיחותי וממושך של העובדים.